

ÔN TẬP PHẦN TIẾNG VIỆT

I – KHỞI NGŨ VÀ CÁC THÀNH PHẦN BIỆT LẬP

1. Hãy cho biết mỗi từ ngữ in đậm trong các đoạn trích sau đây là thành phần gì của câu. Ghi kết quả phân tích vào bảng tổng kết (theo mẫu).

a) *Xây cái lǎng ấy cả làng phục dịch, cả làng gánh gạch, đập đá, làm phu hồ cho nó.*

(Kim Lân, *Làng*)

b) *Tim tôi cũng đập không rõ. Đường như vật duy nhất vẫn bình tĩnh, phớt lờ mọi biến động chung là chiếc kim đồng hồ.*

(Lê Minh Khuê, *Những ngôi sao xa xôi*)

c) *Đến lượt cô gái từ biệt. Cô chìa tay ra cho anh nắm, cẩn trọng, rõ ràng, như người ta cho nhau cái gì chứ không phải là cái bắt tay. Cô nhìn thẳng vào mắt anh – những người con gái sắp xa ta, biết không bao giờ gặp ta nữa, hay nhìn ta như vậy.*

(Nguyễn Thành Long, *Lặng lẽ Sa Pa*)

d) – *Thưa ông, chúng cháu ở Gia Lâm lên đây ạ. Đi bốn năm hôm mới lên đến đây, vất vả quá!*

(Kim Lân, *Làng*)

BẢNG TỔNG KẾT VỀ KHỞI NGŨ VÀ CÁC THÀNH PHẦN BIỆT LẬP

Khởi ngữ	Thành phần biệt lập			
	Tình thái	Cảm thán	Gọi – đáp	Phụ chú

2. Viết một đoạn văn ngắn giới thiệu truyện ngắn *Bến quê* của Nguyễn Minh Châu, trong đó có ít nhất một câu chứa khởi ngữ và một câu chứa thành phần tình thái.

II – LIÊN KẾT CÂU VÀ LIÊN KẾT ĐOẠN VĂN

1. Hãy cho biết mỗi từ ngữ in đậm trong các đoạn trích dưới đây thể hiện phép liên kết nào.

a) Ở rừng mùa này thường như thế. Mưa. **Nhưng** mưa đá. Lúc đầu tôi không biết. **Nhưng rồi** có tiếng lanh canh gõ trên nóc hang. Có cái gì vô cùng sắc xé không khí ra từng mảnh vụn. Gió. **Và** tôi thấy đau, ướt ở má.

(Lê Minh Khuê, *Những ngôi sao xa xôi*)

b) Từ phòng bên kia một cô bé rất xinh mặc chiếc áo may ô con trai và vẫn còn cầm thu thu một đoạn dây sau lưng chạy sang. **Cô bé** bên nhà hàng xóm đã quen với công việc này. **Nó** lễ phép hỏi Nhĩ: "Bác cần nằm xuống phải không ạ?".

(Nguyễn Minh Châu, *Bến quê*)

c) Nhưng cái "com-pa" kia lấy làm bất bình lắm, tỏ vẻ khinh bỉ, cười kháy tôi như cười kháy một người Pháp không biết đến Nã Phá Luân, một người Mĩ không biết đến Hoa Thịnh Đốn vậy! Rồi nói:

– Quên à! Phải, bây giờ cao sang rồi thì để ý đâu đến bọn chúng tôi nữa!

Tôi hoảng hốt, đứng dậy nói:

– Đâu có phải thế! Tôi...

(Lỗ Tấn, *Cố hương*)

2. Ghi kết quả phân tích ở bài tập trên vào bảng tổng kết theo mẫu sau đây:

BẢNG TỔNG KẾT VỀ CÁC PHÉP LIÊN KẾT ĐÃ HỌC

	Phép liên kết			
	Lặp từ ngữ	Đồng nghĩa, trái nghĩa và liên tưởng	Thế	Nối
Từ ngữ tương ứng				

3. Nêu rõ sự liên kết về nội dung, về hình thức giữa các câu trong đoạn văn em viết về truyện ngắn *Bến quê* của Nguyễn Minh Châu.

III – NGHĨA TƯỜNG MINH VÀ HÀM Ý

1. Đọc truyện cười sau đây và cho biết người ăn mày muốn nói điều gì với người nhà giàu qua câu nói được in đậm ở cuối truyện.

CHIẾM HẾT CHỖ

Một người ăn mày hom hem, rách rưới, đến cửa nhà giàu xin ăn. Người nhà giàu không cho, lại còn mắng :

– Bước ngay ! Rõ trông như người ở dưới địa ngục mới lên ấy !

Người ăn mày nghe nói, vội trả lời :

– Phải, tôi ở dưới địa ngục mới lên đây !

Người nhà giàu nói :

– Đã xuống địa ngục, sao không ở hẳn dưới ấy, còn lên đây làm gì cho bẩn mắt ?

Người ăn mày đáp :

– Thế không ở được nên mới phải lên. Ở dưới ấy các nhà giàu chiếm hết cả chỗ rồi !

(Theo Trương Chính – Phong Châu, Tiếng cười dân gian Việt Nam)

2. Tìm hàm ý của các câu in đậm dưới đây. Cho biết trong mỗi trường hợp, hàm ý đã được tạo ra bằng cách cố ý vi phạm phương châm hội thoại nào.

a) *Tuấn hỏi Nam :*

– Cậu thấy đội bóng huyện mình chơi có hay không ?

Nam bảo :

– Tớ thấy họ ăn mặc rất đẹp.

b) *Lan hỏi Huệ :*

– Huệ báo cho Nam, Tuấn và Chi sáng mai đến trường chưa ?

– Tớ báo cho Chi rồi. – Huệ đáp.